

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳՐԱԳԵՐՏ՝ ՎԱՅԱՆ ԹԷԲԵԵԱՆ

դի առջև հարկադրված համերաշխութիւն
խաղոյն չքանում է. երբ մեջտեղից զե.

Արդ, յուսալով որ իշխանու-
թիւնները կ'արելի եղած մեծագոյն
այակցութիւնը պիտի ընծային մեր
աղետակ եղբայրներուն, մեր կող-
մէ պէտք է փութանք, սակայն,
մեր միջոցներովը կազմակերպելու
օգնութիւնն գործը այնպիսի կանո-
նաւորութիւն մը որ զոնն է այդ
կողմէն անտեղութիւններ յառա-
ջ պէս, ինչպէս նաեւ պէտք է առանց
ժամանակ անցընելու հոգանք այդ
գործին անհրաժեշտ նիւթական մի-
ջոցները Ասիկա պատան յետեւագրել
պարտքն է, ո՞վ ներկայանայիք
ՎԱՀԱՆ ԹԻՖԷՆՆ

դի առջև հարկադրված համերաշխութիւն
խաղոյն չքանում է. երբ մեջտեղից զե.

ՈՐԲԱՆ ՀԵՇՏ Է

Արտասույթը ձօնուած է մեր բարեկամ փաստաբան Տիար Գ. Բալասանին: Մ. Խ.

Վերջին Լիւիզի մի գեղեցիկ համաձայնութիւն ընդհանուր «Մարդկային սիրտը, — ասում է նա, — նման է սպանդանի. երբ նա արդէն ծծել է որոշ քանակութեամբ վիշտ և լիւտացել, այնուհետեւ ուղիւնս ներկայումս կ'ընդունի նախաճաշը և ուղիւնս»:

Հայի սիրտը վաղուց է լցվել դառնութիւններով. Եւ դուք այդ է պատճառը, որ այլեւս ոչ մի գեղարարական վիշտ չի յուզում նրան:

Գուցէ այդ է պատճառը, որ Հայաստանը ծայրէ ի ծայր մարդկային արեան ուղիւնս է դարձել և հայը ասում է՝ «Ոչինչ», համբերեմ, ապաքան ունեմ»:

Գուցէ այդ է պատճառը, որ հայի ներքինը բնացիկ են, զարթոյց և այլևս նրա վրա չի ազդում ոչ մի մարտիկ, ոչ մի վերաբերման, անարարանք, անպատուութիւն անգամ, և նա բուսական հեղուկութեամբ մոնիթորում է. «Չարկեցէք, անպատուեցէք, խնցէք իմ կնոջը, սպանեցէք իմ դուստրերին, ոչինչ, ես չեմ յուսահատուում, վստակ եմ ապագայ ունեմ»:

Այո՛, ունեմ ապագայ, բայց ի՞նչ ապագայ, այդ միայն Աստուած գիտէ, իսկ չո ներկան դժոխային է և եթէ դու չես մտածում կենդանութեան կենդանի է, որ չի լալիս, որովհետեւ նա չի դիմել լալ, ինչպէս և չի գիտէ հիմադրել:

Երբ մի մեծ, հզոր ազգ, համբերութեամբ և ասանց յուսահատութեամբ ասում է իր ծայրագոյն թշուառութիւնները, դա հակադրու է, քանի որ մեծ ազգերը ունեն և մեծ պաշար հողերի, ֆիզիքական և նիւթական, և նրանց է միայն վայել համբերութիւնը և ստանալու իրենց:

Բայց երբ մի փոքրիկ, զարթոյց հալածված, ուժաւոր, հոգեպաշտ, անապաշտ, անպաշտ մի ազգիկ է իր իրենցիկ գեղեցիկ, այսինքն՝ ներքին թերաւոր ասում «Ոչինչ», համբերեմ, ես ապագայ ունեմ», այն ժամանակ թոյլ տուէք ասել, որ ես դա հերոսութիւն չեմ համարում, այլ բոլորովին հակառակը. ես այդ համարում եմ մարդկային զգացումների բնացում, եթէ ոչ կատարելաբար մոնիթորութիւն. ես այդ համարում եմ ծայրագոյն ստրկութեան ներքոյ տալիկան խնդրի, հողու և արտի կատարելա մասնացում:

Գոտու և աղաղակում են նրանք, որոնք ուզում են ապրել, Լուսն են նշանակում, որոնք կենդանի գիտելներ են. Եւ վա՛յ այն ժողովուրդին, որ չի գիտէ ժամանակին արտասուել և ժամանակին ծիծաղել: Վա՛յ այն ազգին, որի գլխին հարուածները թափվում են կարկտի պէս, իսկ գէմք վրա չի նկատուում և ոչ մի ցնցում:

Այժմ մեծ ազգերն էլ են գոտու, աղաղակում և յուսահատական ճիշդ արձակում, իսկ մենք ինքներս մեզ արգելում ենք բոլորել անգամ:

Դա չէ՞ արեւոյ մեծութեան նշանակում:

Ես երբեք չեմ մոռանայ մի սոսկալի տեսարան. երբ մենք՝ մի քանի աշխարհակալներ՝ մի եղանակապէս հեռու մոտ, բոլորում էինք Թիւրքիայի մի մասում, Ձեկնակ գիւղի տառապեղ գիւղացիները մեր շուրջը խմբված նկարագրում էին իրանց սոսկալի տանջանքները, Հոգեւոր հայրը, ուսուցիչ, ժողովի ներսին, նրանց մխիթարել:

— Է՛հ, այժմ, գոնեւթիւն Աստուծոյ, այդ բոլորն անցել է, այսուհետեւ դուք երջանիկ պիտի լինէք:

Չանցաւ մի շաբաթ, քերթերն եկան, Ձեկնակը քանջվեց արեւ, բնակիչներին սքիւնց կայացրին:

Այժմ նրանք, ի հարկէ, երջանիկ են: Մենք գոտուսկերս ապագայը թիւրքաւայի արեւը թանաք ենք դարձրել և նրանով ենք նկարագրում ապագայ գրախոր մեր ազգի համար:

Ա՛հ, որքան գիւրդն է և հանելի նստել ապագայի կայքին հանդերձ և բաց երկնքի տակ մերկանգամ, սոված ու ծաւալ, արեւնաւոր թիւրքաւային ասել:

«Մենք չենք յուսահատուում, դու էլ մի յուսահատուի»...

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

ուսանող, Հիմա կեանքը գեղեցիկ է նորէն, աղանակաւ դապաւմի գեղեցիկութեամբ մը, որուն ժողովը կը տեսնէ իր Սիրանոյն մեծամարտիկ աշխարհ մէջ»:

Սիրանոյ. Թեւեռու վրայ կ'օրորեմ դայն... (Կը նայի սեղանին անկիւնը... իրեն այնպէս կը թուի որ ինչ, միայն ստուերին մէջ, օրորոյ մը կայ, ծաղկազարդ, մետաքսէ ժապաւեններով, զոր կ'օրորեն կամացուկ, զգուշութեամբ, իրենց վարդամատիկ ձեւերով) Հայաստանի պահպան հրեշտակները...)

Օգոստոս 1915
ԱՐՄԻՆԵՐԿԱՆԻ

ՓԱՆՍԱՏԱՆԵՐԸ

Ելմիսին 518 օգոստոսի
Վերջապահը բոսոր է դարձել. Ներսիսեան լճի տիւրն փարախած, անգամ են նրանք. սարսափից զարթած, արցունքը սառած, մոռացած առն ու տեղ, կորցրած ամէն ինչ՝ նայում են մեր բոսոր վերջապահին, նայում են անյոյս՝ մարած աշխարհ, անէծքը բերնին զսպված շուրթերով: յիշում են արեւ, յիշում արշալոյս, պոթիկում է հողին, վառվում. փոթորկում և յուսակում. Եւ ու ճշգրտոր գիտին տապալում: Իսկ վերջապահը գոհատուում է. լսելի է միայն նրանց հոգեվարքի վերջին հնչողները:

Սիրանոյ. Գիտե՛մ, ինչպէս է լինում, մոռացութեան մէջ. Թախտուում ես մեռելներին մէջ, թէ ինչպէ՛ս ինքն էլ չէ գիտեմ. միայն գիտեմ ես, որ մի բան ձգում է զեղ զեպի սոսկումի ու զարդանդի ծոցը. աչքը աւելի և աւելի սոսկալի տեսարան է փնտրում, և ամէն անգամ աւելի ու աւելի մեծ տոսկումի են հանդիպում. ամեն մի ցնցման դէպքում մշտն աշխատում ես մտաբերել մի երազ, մի հալածանք, որի մէջ նման պատկերի տպագրութեամբ վերջնական ունենաւ, բայց ամէն անգամ էլ մոռանում ես, որ սա է միակ սոսկալի երազը, մղձաւանջը:

Գաղացած ու հիւանդ՝ փարախել են նրանք ամեն տեղ, ամեն պատկերով, ամեն առուի եզրին, ամեն ծառի ջով. ամեն ինչ մոռացած, բոլորը միայն ստանալում են, լալիս, հողի ու ցնի մէջ թաւալվելով, երեխայ ու ծեր, կլնու մարդ ցնցոտիների մէջ վազում են, մոտենում ամեն անցնողի և հաց աղբերում. նրանց օրերով չի աշողւում մի կտոր հաց ճարել, Երկար ու բարակ զաղցած շրջում են նրանք գիւղի փողոցներով, տեսնում են մէկ էլ յարձակվում են նրանք փողոցում կամ զաղարմի նստած ձմերուկի աղաղակ կենդանի վրա և անասնաբար կրծում մինչև վերջ:

Անա ժողովուրդ ու աղուկով դալիս են ֆուրգանները. մօտ է վազում վարդապետը ընդունելու այդ տոնիկ փախտաւորներին և հրամայում վեր բերել նրանց. բայց, ո՛վ սարափ. մի շարք ֆուրգանների մէջ գիւղացիներ են մարդիկ. Իզդիբիլ՝ նրանց կենդանի ֆուրգան են նստեցրել, և մինչև այստեղ գիւղացիներ են բոլորը, մեռել. ցած են բերում գիւղից, օտակալում ու խղճահարութեամբ ամբողջապէս խեղդում է բոլորին, և բոլորն շրթունքները ջրաշնորհն պար են դալիս, սոսկալի վրջապահ անձայն ու անխօս Ձեկնակը դարձելով տեսարան. կենդանի միացածները—երեխայ, կին, տղամարդ—փաթաթված գիւղացիներ, երեխան իր մօր, մայրը երեխայի, ամուսինը կնոջ, հայրը որդուն. վայնասունից մաղերդ ընդ-ընդ են կանգնում, ու անգիտակցօրէն մխիթում են այն բոլորներին, որոնք անխօս կ'են ինքն ինքն ժողովուրդի քանջված մէջ: Անհմում են և նրանք, բոլորում անվերջ, լացական մամ. բոլորում են իրանց ցնցոտիներով, սովալիկութեամբ, մահաւան ճիւղաւորներում, հոգեվարքի մէջ... (Մակ)

ԳՐԻՍ. Ս. ՏԱՇԻՐ

ՍԱՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Պողոսեան Ազգ. երգչու փառաբաններ պիտի բացուին յառաջիկայ երկու շաբթի օր, Մեկու, 20ին, և զատիկ օր, Թիւրքիայի պիտի սկսին կանոնադրապէս 1915 Մեկու, 18, Տիւրքի

Աղբարարներ Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Մ. Գ. ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Տիգրան. Սոսոր մեր գործատուները պահուող բոլոր հայ բանուորները հանգաւորութիւն մ'ընին իրենց մէջ՝ ի նպատակ հայ կամաւորներուն. Գրաքան պարապ էր, բան մը չուէի տալիք, որքան աւթաթանաք կ'ալ, գիտեմ... ինչպիսի աւթաթանաքը դարձող հակա անիւի մը ջով նստայ, գլուխ ծուռներու վրայ գրի և լացի զայտնօրէն... Սիրանոյ. Ինչո՞ւ կ'ամբաստ. քանի որ աղքատ եմ... Տիգրան. (Լուսնի մը յետոյ) Հայրենիքն ալ աղքատ է, բայց կը մեռնի, մենք կ'ապրենք դեռ... Սիրանոյ. (Մտածկոտ) Ի՞նչ կ'ընենք ընել, քանի որ չուենք:

Տիգրան. Ահա՛ս... (Համեստ գործաւորի մը հարստութեամբ լեցուն է իր հողին. Կ'ըզայ իր վերաւոր կուրծքին տակ ինչ սրտի մը արթնալը, յանկարծակի, մոխիրնեւում տակէն յայտնող կայծի մը պէս՝ որ հողիէ կը փոխուի՝ որուն կրակէն կը պայծառանան իր ատենօք ունեցած յեղափոխական երազները և ինչէ իր անցեալ տարիները երբ իտեալ մ'ունէր կրակի գեղեցիկութեամբ լեցուն Հիմա կ'ողկոյէ զայն, բայց տեսակ մ'օտարութիւն կայ իր և անոր միջև, տեսակ մը ցրտութիւն... Իրենց զուգնները թերթիէ ելերուն վրայ՝ կը կարծաւոր երկուքն ալ նային ինչ կեանքը պոռնակի չուերերը. Ձե՛ն խոսիւր կուլան իրարմէ զաղունի, կամացուկ, իւրաքանչիւրն իր սուր պաղպղակով համար վշտի կրակէն:

Տիգրան. Վերջին նուէրը... (Լամբարին իւղը կը հասնի, սենկալը կը լեցուի խաւարով)

Տիգրան. Ուրիշ եւ չուենք, Սիրանոյ:

Սիրանոյ. Կը լեցնեմ, չի հասաւ դեռ:

(Երբ կենք ճարալը տարաւ, Տիգրան խորհեցաւ մտքին մէջ անոնց վրայ՝ որոնք կը մեռնին հեռուն, աղանակով և հերոսական մահով, որոնցմէ մէկը պիտի ըլլար ինքն ալ... Սենկալը լուսաւորութեամբ նորէն, նստան իրարու ջով առանց խօսելու. կենք ճարալ իր ամուսինին ձեռքերէն, առաւ դանդաղ իրեն ներսին մէջ):

Սիրանոյ. Խօսի՛ք, Տիգրան, անոր վրայ... Ի՞նչպէս պիտի մեծցնենք:

Տիգրան. Կը խորհի՛ք, երբոր գայ... Սիրանոյ. (Աչքերը խոնարհած կարծես ամօթով) Դժբախտ մը պիտի ծնի, քանի որ աղքատ եմ... Ինչո՞ւ. տխուր ես, Տիգրան...

Տիգրան. Անոր համար որ չեմ կրնար հայրենիքին համար բան մը ընել:

Սիրանոյ. Ես չեմ ուզեր զեղ տխուր տեսնել այդպէս. մտիկ ըրէ՛:

Տիգրան. Ինչ կայ:

Սիրանոյ. Ընդհանր մ'ունիմ զեղի, շատ պիտի ուրախանաս:

Տիգրան. Ինչ ըսել կ'ուզես, չեմ հասկնար:

Սիրանոյ. Կեցի՛ր հոս, հիմա կուգամ Տիգրան. (Կապառն տխրօրէն գլուխը ձեռքերուն մէջ. Անասկալի, անորոյ հրճուանք մը կայ սրտին մէջ. կը մտածէ թէ Սիրանոյն զաղցը հողի մըն է, աստուան լոյսին պէս մաքուր, պաշտելի)

Սիրանոյ. (Վերադառնալով) Ես տպիտի ուրախանաս, Տիգրան (ձեռքերուն մէջ թաշկինակ մը ընած է)

Տիգրան. Ի՞նչ ունիս հող:

Սիրանոյ. Ան:

Տիգրան. (Թաշկինակը քակելով) աւոր ծաղկերուն մէջ կը գտնէ 15 տօլարի գումար մը) Սիրանոյն... (Աւախում, Թեւեռ ինքնինքն գործը մըն է)

Սիրանոյ. Գիտեմ որ կարուհիի մը ջով կ'աշխատէ. քանի մը տարուան խնայողութեամբ է. աւելի շատ էր երբ նոր ամուսնացած էինք:

Տիգրան. Որքան կը սիրեմ քեզ:

Սիրանոյ. Այսպիսի միաց, զեղի կուտամ կամաւորներուն համար, որպէս զի հպարտ ըլլաս: Կը պահէի զայն, որպէս զի երբոր մայր ըլլայի, նորածնին համար գեղեցիկ օրօրոյ մը զնէինք... (Լուսնի մը վրայ) Երանի՛ թէ ես ալ զեղի պէս կարենայի աշխատել...

Տիգրան. Իմ աղուր, իմ պաշտելի Սիրանոյն...

(Երբոր անոր դուրսից հասկը զրկուի, իր Թեւեռուն մէջ կ'առնէ զայն, կ'զգայ որ սիրտը կ'ուռի, կը յարգի հրճուանքով)

Տիգրան. Ինչ կ'ընենք ընել, շահան հաղիւ կը բաւէ մեր երկուքին:

Սիրանոյ. (Քայլելով անոր ձեռքէն) Անօթի ըլլալու ես, կ'եկուր:

Տիգրան. Գիշ մը հանգստանամ, շատ յոգնած եմ:

Սիրանոյ. Ես լուր չուենի ինձի համար այս պիշիւր թերթի կ'արդարեւ:

Տիգրան. Ո՛ւ. զայնպէս է կարծեմ (Վերադառնալով գրախնէն կը հանէ հայերէն թերթի մը որ կ'երկար կ'ունի)

Սիրանոյ. (Թերթին տակէն) Ընթերթէ՛ն վերջը միտսին կը կարգանք:

Սիրանոյ. Ես լուր չուենի ինձի համար այս պիշիւր թերթի կ'արդարեւ:

Տիգրան. Ո՛ւ. զայնպէս է կարծեմ (Վերադառնալով գրախնէն կը հանէ հայերէն թերթի մը որ կ'երկար կ'ունի)

Սիրանոյ. (Թերթին տակէն) Ընթերթէ՛ն վերջը միտսին կը կարգանք:

Սիրանոյ. Ես լուր չուենի ինձի համար այս պիշիւր թերթի կ'արդարեւ:

Տիգրան. Ո՛ւ. զայնպէս է կարծեմ (Վերադառնալով գրախնէն կը հանէ հայերէն թերթի մը որ կ'երկար կ'ունի)

Սիրանոյ. (Թերթին տակէն) Ընթերթէ՛ն վերջը միտսին կը կարգանք:

Սիրանոյ. Ես լուր չուենի ինձի համար այս պիշիւր թերթի կ'արդարեւ:

Երբ կ'ամբաստ գիտումներ ընելու. Եւ պատկու չէ, որ անոնք նուազապէս մինչև նպատակ ինքնին Պէտք է ամեն հարգողի դիմել, պէտք է նրանց համար աշխատանք գտնել. Թիւրքաւայ ուսուցչին պէտք է դարձուանք գտնել. Թիւրքաւայ աշխատաւորին պէտք է աշխատանք տալ. ոչնչայն նպատակները ստորադրու են և անցանկալի. գործ տալ, ապահովութիւնները մաքրել:

«Վերադառնի մասին պրոֆեսորը կարծում է, որ ընտանիքներին քաղաքական կայքի անկարելի է. ոչ ոք չի վստահի և չի գնայ, մինչև որ վստահելի ոյժ և իշխանութիւն չը հաստատուի այնտեղ, բայց աղամարդիկ կարող են դնալ, տեղ պարտաւորելու:

«Այստեղ նրանց պահելը պահանջում է դրամ, մեծաքանակ դրամ. բանալու է որքանոցներ, որոնք օրհնութիւն են լինելու մեր ազգի համար:

«Պրոֆ. Միլոսանին ճառը, որ տեսեց 45 օրէ, ինչպէս գրել էինք երկի, ու մեզ տպաւորութիւն դրոնք և կանանցից արցունքներ կորուցի»:

ՕՐՈՐՈՑԻՆ ՀԱՄԱՐ

(ՏԵՍԱՐԱՆ ՄԷ ԱՐԻԻ ԿԵՆՈՒՄԷ)

Սեղանին վրայ դրուած ճրագին տըկար լոյսը ոննեակը կ'աւազուէր իմ կը լեցնէ: Բայց պատուանին առջև նստած Սիրանոյն, քան տարիս միայն ի վեր ամա կ'ապրայ:

Ինչ մը, Կորոցը լեցուն է գիւլին խաւարով. Ուշ մայրած քանաւորներ ու բանուորներ կ'անցնին, որոնք ցաւաւոր ստուերներու պէս խոյս կուտան շտապով. Տիգրանը կ'ուշադրէ:

Քանի մը գիշերներէ ի վեր կ'ուշադրէր այդպէս, ինչո՞ւ համար: Իր կասկածին վրայ կը մտածէ Սիրանոյն, բայց ինքն իր դէմ կը վշտանայ. Կը մոռնայ ամէն բան, կը մոռնայ աշխարհը. Կ'երազէ փողոցի հրեշտակը՝ զոր իր կուրծքին վրայ պիտի սեղմէ քանի մը շաբաթներ յետոյ, սրտանց, ուժգնօրէն, երջանկութեամբ իր մայրական սիրտը պիտի հնչէ, սիրտը քնարի մը պէս, կանգի և զեղեցիկութեամբ մեղեքներով. Կ'ապաւէ, նայուածքն երազիկ, սեղանու գէպի փողոցին ծայրը՝ ուրիշ չեքուր իր ամուսինն ստուերը Պատուանը կը գոցէ, օդը կ'սկսի ցրտանալ. Կը նստի սեղանին առջև ու սեղանի մը վրայ կը դրայ մատաւրով անոնց վրայ՝ որոնք կը մեռնին պատմութիւն գաղտնի... Անորոյ, ստուերախաւս և արեւնոտ տեսիլներ իր հողին կը տանջեն, երբ կը խորհի հայրենիքին վրայ՝ որ հեռուն, ջարդի գիշերներու արեւալուրդը կ'աղբի... Դժբաքը ասանկան լոյսը ուղիւ ծայրին կը լուսնին, կը ճանշնայ իր ամուսինն քալուածքը, կ'երթայ դուռ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԿԻՆԿԵՑԻՆԵՐԸ ԲՈՐ-ՍԱՅԻՆ ՄԷՋ

ՀԵՐՈՆՆԵՐՈՒ ԿԱՐԱՒԱՆ ՄԸ

Կիլիկիոյ լեռներուն վրայ.— Ազատական պա-
րագները.— Ընդունելութիւնը ի Բոր-Սայիս

Բոր-Սայիսի Գահիրէ դարձող պա-
րագները Տ. Մ. Բուրճեան կ'իմացնէ մեզ,
Փախստականներուն մէջ Գահիրէ
Եօզուս Օլուքի Տ. Արքայապետ քն. Տէր
Գալուստեանը, որ առաջնորդական փո-
խանորդէ Անտիոքի շրջակայ գիւղերուն,
կը պատմէ թէ պատերազմի սկիզբէն
Թուրք կառավարութիւնը յաճախ նիւ-
թական միտմամբ փրկանքներ վճարել
տուած է որոնց տղայացած են մինչև 2 ա-
միս առաջ, կը անցնէ թուրքական Անտիո-
քի կառավարութիւնէն Էրէն իսմայիլ մը
գործած է ըսելով թէ ըստ բարձրագոյն
հրամանի պէտք է մինչև 7 օր իրենց
ամբողջ աւանգածը ծախեն և պատրաստ
գտնուին միկինէլու ուր որ կառավարու-
թիւնը հրամայէ Գահիրէ արդէն իմա-
ցած ըլլալով ուրիշ քաղաքներէ և դիւ-
ղերէ բռնի տարազրուողներուն ճանա-
պարհին կրած սպանութիւններու ըր-
նաբարութիւնը, յորդորած է իր շրջակայ
գիւղերուն ընկալիչները որ փոխանակ
տարազրուութեամբ անպատիւ կերպով
մեղադրուի քաղաքի Մուսա լեռը և դի-
մադրեն Թուրք ուժերուն դէմ, ունեցած
են 150 մարթիւն և որոտողութեան հրա-
ցաններ, որոնցմով 8—600 երեսասար-
ներ կարողացած են 55 օր կտուել Թուրք
պաշտպանութիւնէն 3500 հոգի
դէմ, զոր տակով միայն 15-20 հոգի
և թշնամուցն վնաս տալով մօտ 1000 հո-
գի, երբ այլ եւս իրենց սեռերէն և
ուսման պաշարին պակասը գտնելի
կ'ըլլայ կը մտածեն յուսահատական ճիգ
մը ընելով Կիլիկիոյ զինել իրենցմէ մէկը
օգնութիւն գտնելու յոյսով, Այդ միջո-
ցին ըստբարդաբար իսթէնթուրներ բա-
ցրել կը տեսնեն երեք Թուրքական պա-
տերազմական նաւեր, որոնց ու-
շաղթութիւնը հրաւիրելու համար մեծա-
ծաւալ կարմիր-նարնգի դրօշ մը կը պար-
զեն լեռան դագաթը, որ բարեբաղդաբար
կընդմարտի մարտականութիւնը, որոնք մօտե-
նալով երբ կը տեղեկանան թէ հայեր
են, զանոնք ազատուի համար կը որո-
նակեն Թուրքներուն դիրքը և հայ կեռ-
տողներն ալ զինադրելով Թուրք ուժին
տախտով կերպով իրենց կիները, զա-
ւակները դէպի ծովափը մարտամար-
քը կ'ուղարկեն ուր սիրով կ'ընդունուին
3 Թուրք, մարտամարտուն մէջ և կը վո-
խազրուին Բոր-Սայիս, Շոգենուսին մէջ
հրամանատարէն սկսեալ ամենէն վերջին
նաւատարին իրենց հոգածութեան առաք-
կայ կ'ընեն փախստականները, կը դար-
մանեն անոնց 10ի չափ վերադարձնելը
և 12 հիւանդները:

Բոր-Սայիս հասնելէ վերջ, անդէլ իշ-
խանութիւնը կ'ըլլալի և անոնց պատըս-
պարման և անուշիւրի մասին հարկ եղածը
կը տօնորենէ, Փախստականները ամօթ
կը գտնուին Բոր-Սայիսի քարանձախայի
վայրը ուր կան 6 շէնքեր և խիստ ըն-
դարձակ դիմախի մը, Հարկաւոր վրան-
ներու տակ հանգիստ կերպով տեղադր-
ուած են, Հիւանդանոցի վերածուած են
այդ շէնքերէն երկու հասար, ուր տեղա-
ւորուած են հիւանդները և վերադարձնելը,
որոնց զարմանումին համար յատկացուած
են քաղի Տօքթ. Արշապուրէն (որուն այս
առթիւ մատուցած ծառայութիւնը գերա-
զանցապէս գնահատելի է) երկու ուրիշ
բժշկիկներ և 12 հիւանդապահներ անդէլ
իշխանութեան կողմէ, Փախստականնե-
րուն թիւը 4200ի չափ է և իրենց վեր-
ջապահները՝ 2—300 հոգի՝ ժամէ ժամ
կ'ապաստեն, որոնք իրենց հետ պիտի
բերեն փախստականներուն եղները և ու-
րիշ արջառներ ու զոյգեր:

Առաջնորդ Սրբազանը չորեքշաբթի,
կէս զիշերին, հոն հասած է և հիւնդարթի
առաւօտ այցելած է անդիկացի գործելին,
չորեքշաբթի յայտնելու փախու-
սականներու մասին ըրած կարգադրու-
թեանը համար:

Նոյն օրը, կէս օրէն վերջ, ժամը 4ին

Փրանսական ծովափայլին այցելած է՝ ի-
րենց մատուցած մարդասիրական ծառայու-
թեան իր խորին շնորհակալութիւնն-
ները յայտնելու: Բացի յիշեալ վերադար-
ներէն և հիւանդներէն՝ մնացեալներուն
վրձակը խիստ գոհացուցիչ է, փախստա-
կաններուն մեծագոյն մասը կը բաղկա-
նայ կիներէ և մանուկներէ: Իրենց բա-
րոյական կորույթը կըրնէ ընկճուած է:

Փախստականները բոլորն ալ Ան-
տիոքի շրջակայ Մուստիա, Պիթիա, ի-
նքաբար Պէյլի, Եօզուս Օլուք ևն, գիւղե-
րէն են:

Վերջին պահուն ստացածն Գահ. Տիւր-
Մ. Տաւաթեանի Չորեքշաբթի գիւղի Բոր-
Սայիսէն գրած ամենակամ միկ ամսակը
որով կը բաղկեն հետեւեալ մասերը:

Դիտելիք որ հոգի միկինայնք Սրբ-
ազանը, Տիւր. Տաւաթեան և եւ Պէյլի
կիւս մեզ դուռ Գահիրէն Տ. Աւետիս
քն. Շոգենուսը, իսկ Չալաքիկէն Տեաք
Յ. Գալուստեան և Տօքթ. Չիւրիւ-
քեան (Գահիրէ): Չալաքիկի կայարանը
տեղւոյն աղաղակներէն Տ. Տ. Յ. Սանտալ-
եան, Մ. Չիւրիւքեան, ի. Մեօթէմեան և
այլք զինուորել կ'անէ ինչ, որոնք ի-
րենց աղաղակական զգացումները և ի-
րենց պատրաստակամութիւնը յայտնեցին
ամէն գոհողութեան ժամը 12ին 20 մը-
նացած հասանք Բոր-Սայիս (1 ժամ ուշ):
Միզել ընդամենը կ'անէ և Առաջնորդ Օ-
թէլ Բօնթիմանի առաջնորդներն բաղ-
մաթիւ աղաղակներ, որոնցմէ Տ. Տ. Տօքթ.
Արշապուրէն, Կ. Բէյլեան, Միսաք Մա-
րաֆ, Պատ. Խանդաուր, Գալուստի Տիւր-
կէրեան ևն, այնտեղ նախնական խոր-
հրակցութիւն մը ունեցանք, որ վաղը
առաւ պիտի շարունակուի:

Գաղթականները Մուստիայէն են,
4500 հոգի, 8ի չափը պատերազմական
վերաւորներ, 8—10 խառ ալ հիւանդ.
մնացեալները կատարելապէս առողջ
և կայտառ են և իրենց կորույթն ալ տեղն է,
կ'ընեն Աստու պատմութիւնը մեր ար-
դի սարեգրութեանց ամենափառաւոր մէկ
էջը կազմելու ստանալու և և անոնց
ազատմանը մէջ.— ուրախ և երջանիկ
եմ ըսել, անոնց այս վայրկեանին ման-
րամանութեանց մասնէ կարենալու—
մեծ դեր ունեցած է զու հօգեգործողի
Թրանս. Նաւալին ուսուցիչ Տիւրք թէքե-
նը՝ «Արեւ» թղթակցը:

Աստու պատմութիւնը մատուցապէս հե-
տեւեալ կերպով եղած է. Թրանս. մար-
տանաւեր երկու կողմէն կ'ընկնէին
մէջտեղի մարտանաւը մօտեցած է ցամա-
քին, մեր քաղաքը երկու կողմէն հրա-
ցան ի ձեռին մարդկային ցանկալատ
մը կազմել են և չարունակ կ'ուշակով
իրենց մէջտեղէն աւելան և անվտանգ
լուսէն վար ինքեցեցեր են իրենց ըն-
տանիքները ևն, և մարտանաւի նաւակ-
ներով ազատուի են ինչ վերջը կ'ուշակ-
ները նաւ մօտեցն են, նոյն իսկ կ'ընեն
թէ մաս մը կ'ուշակներ եւ մնացի են
իրենց կիներաններն ալ ազատուի
համար, ըսելով թէ «Ինչու. Թուրքին
ձեռքը մնան և յաջողուի են ազատուի, ու
զատ մարտանաւով ճամբան են, կ'ընտել
վերջապէս, պատմութիւնը շատ երկայն
է, և մեծագոյն միջոցաւան, Աստու
թէ ինքեցեցին ազատու են և թէ Հա-
յութեան պատիւը, Թրանսայի նաւա-
կները հիւանդ են՝ անոնց քաղութեան
վրայ և մեծ զոյլաւորով կը խօսին, Ce
sont des braves, très braves, gens; ils
sont des lions, des héros (անոնք քաղ,
շատ քաղ մարդիկ են, աւելաներ, հե-
րոսներ են) ըսած են, չորեքշաբթի
մէջ մեծ հիւրասիրութիւն ըրն են,
շատ նուազներ անոնք մնալով իրենց
կերակուրը անոնց տուած են, Թրանսա-
յի ցոյց տուած ապագայականութիւնը և
մարդասիրութիւնը ամէն գոհման վեր
է, Սրբազանը և անոնց զոյգներն մօտե-
լուսն տեսարանը երբ վեր կ'ըլլան, ի-
րենց աղաւտարար նաւատներուն հետ
կը համբուրուին, կը համբուրեն նաւ
մարտանաւերուն թիւանութիւնը ըն-
դանները Թրանսայի նաւաւները կը
փղզկեն, ստայ մը կը յայտարարեն թէ
կ'անցնեն մէջ լէ կացեր, քայքայ ալ
առաջադ անոնց արցունքներ խլեր
է իր աչքերէն...

Կ. ՊՈԼԱՆ 140,000 ՀԱՅ
ՊՈԼԱՆԱՐԱ ԱՆՅԱՍ

Հաւաստի աղբիւրէ կը լսենք թէ Տիւ-
րք պոլիկարական հիւպատոսարանը լուր
ստացած է որ օգոստոս 30ին 140,000 Հայ,
Թուրք կառավարութեան քոյսուրեքամբ,
Պոլսէն Պոլիկարիա անցած են: Իւրաքանչիւր
ընտանիքի վրայ 10 սկիլի գումար մը հետք
սանկի քոյս սրուած է:

Ինչպէս ըսի, Մուստիայիցներ են ա-
ստիք. կ'ըստի թէ Չիւրիւքեան կամ ու-
րիշ տեղացի մէկ քանիներ կան իրենց
մէջ, Գէրապի վրձակը անյայտ է, Բէյապ-
քիներն ալ ինքնապաշտպանութեան դի-
մած են եղեր, քայքայ 20—25 օրէ ի վեր
անոնք անոնցմէ լուր չունին, երկրին
(Կիլիկիոյ) ներքերը, կ'ըստի թէ տեղ
տեղ ինքնապաշտպանութիւն կայ, պա-
շարուածներ կան, իսկ այնտեղերը ուր
Հայերը իրենց զէնքերը յանձնած են
Չարուած կամ անապատները տարա-
ւորուած են, Փախստականներուն մէջ կան
քանակներ, պատուելի մը. վերջապէս
շէնք չունիք հասարակութիւն մըն է:

Հիմա գտնէք անոնց տեղաւորման
խնդրոյն Բոր-Սայիսէն բուսական հետե-
տեղ մը — ուր նաւակով կ'երթուի,—
վրաններու տակ պաշտպանուած են ցա-
մաք հանուողները, մնացեալ փոքր մասը
վաղը ցամաք կ'ըլլին՝ նոյնպէս հոն Ան
հոն է որ կ'անցնէ Թրանսայիցներու և
Անդիկացիներու մարդասիրութեան միջև
կարծիք մը: Կ'ըսեն թէ մինչև
ուշաթի օր Թրանսայիցները պիտի նային,
այսինքն մինչև որ Անդիկացեցու օգնու-
թեան գործը կ'աւելանայ, իսկ այ-
նուհետև Անդիկացիները և կամ երկուսը,
կառավարութիւնը. ի հարկէ Հայերուն
ալ լայն բաժին մը պիտի մնայ օգնու-
թեան, ինչպէս իրենք Անդիկացիներն ալ
յայտարարած են հոս Ինչպէս կ'երեւան,
գաղթականները հոս պիտի պահուին բո-
լորն ալ և կ'ըստի թէ զինուորական
campement պէս կատարեալ արտառա-
տութիւն կը տեսնեն, իրենց բնակած
բացօդայ տեղը չոր կը բերեն, 50—100
հոգիներ հիւանդանոց կը պատրաստեն
են, Արդէն 6—7 հիւանդապահութիւններ
և 1 բժիշկ բերուած են, կը կրկնեմ որ
կայն որ այս Հայերուն, ամէն համալ-
րութեան և երախտագրութեան արծա-
նի այս քաղաքին համար, մեր՝ Հայե-
րուն՝ կողմէ շատ ընկելք կայ, զոհու-
ման, ինքնազոհման, անտու, ծառ, ծխախոտ
են, չունին և ասիէ դատ, հաւանական է
որ անոնց ապրուստին մէկ մասը մեր
կողմէ պիտի հոգացուի:

Առ այժմ այսպիսի:

Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

Կիլիկիայէն Բոր-Սայիս ժամանող
գաղթականներէն շատեր հիւանդ և վի-
րաւորեալ ըլլալուն, անոնց պէտք եղած
խնամքը տրուելու և գաղթականներուն
առողջապահական պայմանները ապահ-
վելու մտադրութեամբ, Հ. Բ. Միւսթեան
կեց. Վարչ. Ժողովին կողմէ անմիջ-
պէս բժշկական մասնակցութեամբ մը զիջ-
ւած է Բոր-Սայիս, որուն բոլոր ծախ-
քերը, ինչպէս և ձրի զեղ, պիտի հոգա-
ուին Միւսթեան անտուկէն:

Եղիպատայ կարմիր ինչի վարչու-
թիւնը Հ. Բ. Մ. Միւսթեան զինու-
կառարած ըլլալով, Կեդր. Վարչ. Ժող-
վը հաղորդած է թէ Միւսթեանը յանձն
կ'անեն հոգալ Եղիպատայի զիջուելիք
Հայ Սահմանաւոր Մասնակցութեան քո-
լոր ճանապարհածախար, Ինչպէս յայտնի
է, ասիէ առաջ Միւսթեանը հետադրով
վեր, Կաթողիկոսին 5000 րուբլի զրկած
էր, Հայաստանի աղէտակերտութեան բժշկա-
կան օգնութեան համար:

Հ. Ե. Ք. ԸՆԿԵՐԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ (Դանիսի)

Շաբաթ 18(9)15, երեկոյան ժամը
9ին, Իշխանեան կողմէն բնակարանը,
տեղի պիտի ունենայ Ընկերակցութեա-
նը անդամներուն յատուկ ընկերական
երեկոյթ մը:

Կիրակի, 19(9)15, ժամը 10,45, Ըն-
կերակցութեան սրահին մէջ պիտի բա-
նարկուին Անդլ. քանակին թարգման և
արձակուրդով քաղաք գտնուող Տիւր
Լուսն Տարագման Նիւթ ունենալով,
«Տարագման խաղիկներ» Մուսթե
աղաւ է:

ՀԵՐԱԳՐԱԼՈՒԻՐԵՐ

Թուրքիոյ մէջ

Լոնտոն, 14.— Պուրքէշէն կ'իմացը-
նեն թէ Թուրքիոյ բոլոր նահանգներուն
մէջ անիշխանութիւն կը տեսնուի Ամէն
կողմ պաշարման վրձակ յայտարարուած
է և բոլոր քաղաքական բարձր պալա-
տարանները անկարողութեան դատապար-
տուած են: Բազմաթիւ պատիւք գիւտը-
ներ թէ՛ Պուրսոյ կառավարութեան և թէ՛
Հայաստանի մէջ պատերազմին փախե-
լով ամէն քան աւարի կուտան և մնաց-
եալն ալ կ'այրեն: Բաղադրապէս զինուոր-
ները միւս կողմններուն մէջ նոյն ծա-
րայիղութիւնները կը գործեն: Մօք:

Պաշարման մէջ

ՊՈԼԱՆ ԸՆԴ՝ ԶՈՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Լոնտոն, 18.— Համէն լուր կուտան՝
թէ Պուլկար կառավարութիւնը բոլոր
Պուլկարներու ընդ, զօրանութիւնը
կը հրամանագրէ, նոյն իսկ Յունաստան
և Սերպիա ընտելողներու համար: Մօք:

Լոնտոն, 14.— Սերպ օգնականները
առաւորական աւանդակներով վերե-
նան, ճշգրիտ համար ամէն կողմէ այն-
քան յամառօքն ծանուցուած Աւստրո-
գերման քանակներու կեդրոնացման զա-
նազան կէտերը: Կ'երեւայ թէ այդ լու-
րէն չափազանցուած են քանի որ
կեդրոնա-
մարը 3000ի չ'անցնի:

Ներք իրենց խուզարկութիւնը բա-
նուները տարին, սակայն ուրիշ և և
զինուոր չ'գտան: Անոնք

Լոնտոն, 13.— Լոնտոնի ուսմէն դե-
պարտ պաշար արտաքին գործը պաշա-
տան մէջ Սեր Էստիլան Կրէյն հետ իր-
կար տեսակցութիւն մը ունեցաւ:

ՄԻՋԵՐԿԱՎԱՆ ՄԷՋ ԸՆԴՈՒԼՆՈՒՆ

Լոնտոն, 14.— Սթէնքէն լուր կուտան
թէ Թրանս. Թուրքիականներ գերման ընդ-
ծովայ մը ընկղմեցին: Մօք:

Արեւելեան ձկնառն

Բեթլեհեմ, 13.— Գերմանացիք
Ժառայլթաթի գերն արեւմտեան կողմը
իրենց յառաջացումը կը շարունակեն:
Իրիա գետակին հարաւակողմը թշնամին
ուր քաղաքացու: Տէրանի և Գիւլանի
շրջակայ մէջ կը յառաջանանք, Կալիկոյ
մէջ՝ ուր 13000 դերի, 30 զնգացիւ և
բազմաթիւ աւար գրուեցին, Օդոս.
30ին ի վեր 40000 դերի վարած ենը: Հ:

Արեւմտեան ձկնառն

Բարիդ, 15.— (Պաշտ.) Արդուայի
մէջ, Նեօլիլի և Պրեթանքուր շրջանը,
ձեռնառումով կուլի հիւտանի մէկ
քանի գործողութիւններու հետ, Լիւօի
սահմանին (Շօլին արեւմուտքը) և Սթե-
մաթի անտառին մէջ (Թրանս-լը-վալի ա-
րեւելքը) ուսմանքով կուլի Գան ուր Հա-
լանի հիւսիսակողմը բուսական ուժգին
թնդանթանգութիւն Արեւմտեան արեւմ-
եան կողմը անհնով կուլի: Գիւլերը ճա-
կատին մնացեալ մասին մէջ անոնց միջա-
դէպի:

Լոնտոն, 15.— Գ. Անգլիոյ պատե-
րագին կողմէն անցնելու և
Թուրքիոյ քաղութեան յարաբեր ընծա-
յի մէջ վերջ, եղբայրացեց. «Այս պատե-
րագով մեզնեանկանութեան, Կազմակեր-
պութեան և տեղեկութեան պատերազմ
մըն է, Յաղթանակը հաւանքին պիտի
հակի անոնց կողմ որոնք պիտի կարենան
ամենէն աւելի զինուոր և ամենէն աւելի
երկար գիւտանայ: Անս ճիշդ ինչ որ մը-
տաղիք ենք ընելու (Բուսն ծախարարու-
թիւններ): Ռ:

Լոնտոն, 14.— Անգլ. ընկերակցա-
կաններու կեդրոնը որոշում մը ընդու-
նեց, որով կանխառա հաշտութեան մը
ձգտող բոլոր զերման էնթրիկները կը
մերթէ, Նոյնպէս որոշեց քանակցութեան
չ'անել թշնամի աշտութեանց պատ-
կանող ընկերակցականներու ներկայա-
ցուցիչներուն հետ: Ռ:

ԱՆԿ. ՄԵՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Լոնտոն, 14.— Այսօր պաշտօնապէս
ծանուցուեցաւ 250 միլիոն անգլ. սկիլի
նոր գումարի մը քուէարկութիւնը, որ
ոչ միայն քանակին և նաւատորմին ծախ-
քերուն, այլև պատերազմին հետ կապ
ունեցող վաճառականական և ճարտարա-
գործական վճարումներու, քաղթականու-
թեանց և դաշնակից երկրներու կը վի-
րաբերի:

Լոնտոն, 15.— Պատերազմի փոխա-
ռութեան համար թղթատարական պաշ-
տանատանց միջոցաւ Ժողովրդին տարա-
գրած դուսարները 30 միլիոն կը հա-
նին:

ՎԵՐՋԻՆ ԺՈՄ

Արեւելեան ձկնառն

Բեթլեհեմ, 15.— Բուսիայի հոս սր-
ուած հետադիւր մը կը կարգուի թէ ինչ-
պէս պարտուեցաւ: Ռիկան՝ գործարաննե-
րու բոլոր մեքենաները, մեքենաներու ար-
մքիքը, մետաղայ առարկաները, կիլիկի-
եաց զանգակները, դրամանուններու հարց-
սուրիւնը եւն. վերցուելէ ետ: Նոյնպէս
Գաւառը կատարեալ կարգ-կանոնով հե-
տաւ ծոցին և միայն միկ քանի պզտիկ
հն ունի Թրանսայից ընդ
հն: Ժողովուրդը
համա ռուս
մասն առն
հաղարհեմ
կը մեքեն
սխտը սպա-
ստութիւն մը կ'ընէ ներկայա-

Բեթլեհեմ, 17.— Բուսիայ Չարին միկ
ուսաղը կայարանէն Տաւային ճիւղերը
միկնէ յառաջիկայ Նոյնմեր կը յետագի:

Արեւմտեան ձկնառն

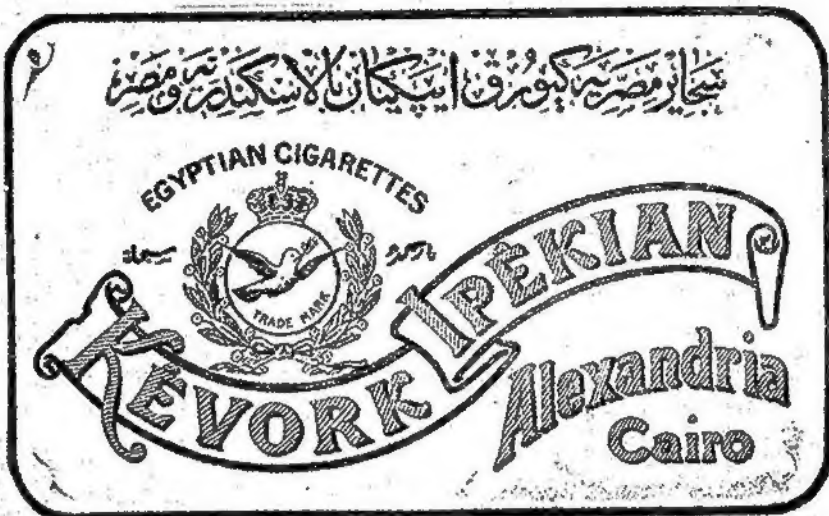
5 ՄԻԼԻԱՌԻ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Եիւ-Եօք, 14.— Լուսի կը քշին թէ
Անգլիական. պատ. իրաւորեան ներկայ
ծրաղիւր է 200 միլիոն Անգլ. սկիլի փո-
խառութիւն մը կ'ընէ Անգլիական. կա-
ռավարական մուրհակներու վրայ առանց
յարակից երախտագրութեան մը: Միւս կող-
մէ կ'իմացնեն թէ՛ կառավարութիւնը չ'ալիս
միջանէ այսպիսի փոխառութեան մը, որ
կ'ընելու պարագային, Ամերիկեան սեղա-
նաւորութեան մէջ անմալընք պատմական
գործողութիւն մը պիտի կազմէ: Ռ:

Եիւ-Եօք, 86.— Անգլիականական
յանմալութիւնը և Ամերիկացի ելեւնա-
գիներու միջեւ առաջին յանդիմ

ԳԻՈՐԳ ԻՓԻԿԵԱՆ

ԿԸ ԵԱԻՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

ԱՆԴՐԵԱՍ ՄԿՐԵԱՆ

ՆԵՐՍԻՍԻԱՆ - ՆԵՐՍԻՍԻԱՆ

Բիւ Սէստրիս, 1 (Յունաց մէջ աղանց վարձարանին հետեւ)
18 տարին է վեր Աղեքսանդրիա հաստատուած եմ Ներկի, զարգա- նկարի, նշանատախտակի (Տապէլա), իւղանկար պատկերներու և լուս- սանկարական ֆոներու վերաբերե- եալ կատարած աշխատութիւննե- լովս գոհ թողուցած եմ Եւրոպացի յաճախորդներու Գինքերս՝ միշտ Ա- րարներէն սուղ, իսկ եւրոպացի արհեստակիցներէն աժան եմ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԻԱԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍԷԼԵՍՏԻԱՆՈՒԹԱՆ

ԱՐԻԵԱՆ - ՓԱՓԱՁԵԱՆ

ԳԱԶԻՐԷ

Օրերայի հրապարակ, Կալուած Զօկայի
Թիւ: 360 23.56

Կ'ստանձնեն զտեղումներ եւ լուս- կան լոյսի և օդային կազմի Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ լոյս արտադրող առարկաներու: Կ'ստանալ աշխատութիւն, խիստ չափաւոր գին:

ՏՕՐԹ ՀԱՉԱՐՈՍ ԱՐԹԻՆԵԱՆ

ՎԱՍԵՏԱՆ ԱՏԱՄԱՐՈՅԹ

ՄՈՒՍԹԻ, ԵԱՐՈՒՆ ԵՄԵՆ ԹԻՒ 10, ԿԱԶԻՐԷ
ԹԻՒ 30, ԹԻՒ 36-37

Հիւանդներ կ'ընդունին առա- ւանդան ժամը 8-ին մինչև իրիկունս ժամը 7-ը:

Ակումները կ'ընդունին և կ'ը- լին առանց ցաւի: Ակումներու հա- մար ոսկիէ, քառուէ կամ Ամերիկե- ան վերջին գիւտ եղող սերէ տե- սակ նիւթերէ քուրծն կ'ընեն ա- ռանց զսպանակի կամ քիմքի վրայ բուն մը գնելու:

Բոլոր դործերը մաքուր եւ խղճի մտօք կ'ը կատարուին:

Մարդ կեանքին մէջ անգամ մը ծախսելով կ'ազատի ակումներու անտանելի ցաւերէն եւ հանգիստ կ'ապրի:

Գինքը խիստ չափաւոր են Մաս- նաւոր ակումի դեղեր ալ կ'ը գր- ուին:

ԳՍՍՈՐԷ ՆԱԼՔԱՔ

(PASTILLES NALT)

ԲՈՒԱԶԱՏԻԿ

Յի չափ կարեւոր ամէն անգամ համար Գնդութիւն ունին թէ փորձարու- թիւն, ստամոքսի տկարութիւն թէ ան- մարտդութիւն, ջերմք՝ կ'ը տառապիս թէ անքունութիւն, հարբուի ունին թէ յօշոյալ:

Գործած՝ եւ պիտի օգտուիս անպայման: Դարման է՝ 34 տեսակ հիւանդու- թիւններու, որոնք մարմանամասնուած են յայտադրին մէջ, որ կ'ը գտնուի իւ- րաքանչիւր տուփի հետ:

Գինքն են շատ աման Ե.Ղ. Տիփիկը (որ կ'ը պարունակէ 67 հատ) 10 Տուփը (որ կ'ը պարունակէ 3 տփիկ) 20 Թղթատարով առաքման համար պէտք է միասին զրկել նաեւ երկու զրէ:

Ամերիկեան այս դեղատոնիկը պատ- րաստուած է յայտնի բոլորներու եւ ար- մատներու հիւթէն եւ օգտակարութիւնը հաստատուած է բժշկական կանոններէ:

Անձնապէս փորձելէ եւ օգտուելէ վերջ միայն ստանձնած է Եղիպտոսի բնորոշութիւնը ներկայացուցչութիւնը: ԳԱՐԱՆՏԵԱՆ ԹՈՒՄԱՆ, որուն կարելի է զրիկել, փոքր թէ մեծաքանակի համար, անձամբ կամ քարոք փոստով կ'եղանակալ հասցեն:

82, Rue Guinet Charkas (Boulac)
c/o Ecole Arménienne
B. P. 1079 Le Caire (Egypte)

ՊԱՆԹՈ ՏԻ ՌՕՄԱ

Banco di Roma

Հաստատուել 1880ին

Դրամագլուխ, 200,000,000 ֆրանք ամբողջապէս վճարեալ

ԸՆԴՀ. ԿԵԴՐՈՒՄՏԵԼԻ — ՀՈՌՈՍ

Կեդրոնական: Բարիկ, ձէնովա, Նաբուլի, Թուրին, Ֆլորենցիա, Աղեքսան- ղրիա, Կ. Պօլիս, Պարիզ, Դաբիլ, Մալթա, Աթին, Երևան, Տիփլիս

ՄԱՍԵՆԻՐԷ

Ապա
Ապանո Լաքայէ
Արեգո
Ալեքսանդր
Պէտրոպոլ
Պրախիս
Մոնթե Գաբիէ
Դանիլ
Դապիլ Նուսի
Դորնի Թաքուրիս
Էրնա

Ճարտ Սապ
Ճերմ
Ճոսանո
Ճրաքաթի
Ճրաքիս
Լուրա
Մոնտովի
Մոնպանչ
Մրալիլի
Մրալիլի
Բալեթիս

Քիւրթոյ
Միլիա
Մուպիարո
Թաքալիս
Թիփլ
Թօքթի Անուիթաթա
Վէլիթի
Վիարձիս
Վիթիլայո

ՊԱՆԹՈ ՏԻ ՌՕՄԱ կ'ընդունի ամէն տեսակ սեղանաւորական գործողութիւններով, այսինքն արժե- քըթիլով: Վրայ անան, եւրոպայի եւ Եգիպտոսի կարեւոր քաղաքներուն իրաւ փոխով, չէր եւ չէրքը տը քրէտի, ձեւադրու վճարումը, Եգիպտոսի վրայ պարտաւորակներու գանձում, Կորստներու եւ վրձարանութիւն շարուած պարգեւներու գանձում: Եւրոպայի եւ Եգիպտոսի մէջ պարտի հրամաններու գործողութիւն, Արժեքիներու պահպանութիւն, Ապրանքներու պահպանում եւ ավանդի գործողութիւն:

ՊԱՆԹՈ ՏԻ ՌՕՄԱ կ'ընդունի դրամական աւանդներ, ուզուած ատեն կամ որքը պայմանաժա- մով վճարելի:

ՊԱՆԹՈ ՏԻ ՌՕՄԱ օտարականներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը բացած է Մոնթեքաթիլիի համարաւոր ցրմունքները, որ ամէն տեսակ սեղանաւորական դիւրութիւններ կ'ընծայուին յաճախորդ- ըրուն:

ԵՆՈՅՈՒԱԿԱՆ ՄՆՏՈՒԿ

Մանուկ Աղեքսանդրիայ 3 Ծրանք Ժողով

ՇՐԱՅՆԻ

ԱՐԵԻԵԼԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Stein's Oriental Stores Limited

ԱՐԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ՀԱԳՈՒՍՆԵՐ

ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՓՈԲԻԿ ԱՂԶԱՆՑ
ՇՐԱՅՆԵՐՆԵՐ, ՊԼՈՒՆԵՐ
ԵՒ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ

Գլխարկներ, գլխանցներ, շապիկներ, հոսեղներ, ձեռնացներ, կաշեայ առարկաներ, կօթիկներ, ներմակեղներ, համբողջ- քանց պիտիներ եւ անոթներ առաւ մքեր:

Գինքը յոյժ չափաւոր եւ անընդուն:

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ, ԾԻՍԻՈՏԻ
Եւ Եգիպտական սիկարէրներ

ԿԱՍՍԱՐԱԿԱՆ ԵՂԱՐԲ

ՋԱԿԱՋԻԿ - ԱՂԲՄԱՆԴԻՐԱ

Համբաւուր են իր Ապրանքներ (Ասոյ) Ծխախոտներ եւ Սիկարէրներ

ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԱՂԱԿԻ ՄԱՐԿԱՐԵԱՆ
Պապ-Սիւր, Սալ-Կ-Խանի, Թիւ 150

Ամենազերջին նորաձեւութեամբ կ'ը կարէ ձեւաւոր ու շէք հաղուտներ եւ կ'աւան- ղէ ձեւադրութեան դասը Եւրոպական մեթոտով:

ԴԻՐԱՄԱՏԵԼԻ ԴԻՆԵՐ
Մեկ անգամ այցելեցէ եւ գոհ պիտի մնա:

ԴԵՂԱՐԱՆ ԱԼՊԻՈՆ
Թիվիթի փառա Թիւ 29 Աղեքսանդրիա
Անդ. պահականցին մօտ
Թիվ: 24-95

Դեղադրո՞ւ Ս. ՊՈՂՈՍԵԱՆ կ'ը ծա- նուցանէ յարգոյ հայ հասարակութեան, բացումը իր նորահաստատ ԱԼՊԻՈՆ ԴԵ- ՂԱՐԱՆԻ, թարմ դեղերու ճոխ մթեր- լով մը: Դեղերը կ'ը պատրաստուին ա- մենամեծ խնամքով եւ ըստ կարելւոյն ա- ժան, իսկ վկայեալ աղքատաց դեղերը առանց չառու:

ԱԼՊԻՈՆ ԴԵՂԱՐԱՆԸ ունի ամէն ծա- մանակ արտադրելի մասնադէտ բժշկ- ներ ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար: ԱԼՊԻՈՆ ԴԵՂԱՐԱՆը յաճախեցէ փո- յանակ օտարներուն, եւ գոհ պիտի մնա:

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՅԱՄԵԱՆ

ԳԱՐԻԿՈՒՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵՇՏԱՐԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈԲԻԿԱՆԱԿ

Աղեքսանդրիա, Սիճի ՄիթոնԱԼԻ փողոց Թիւ 40
(Սրբաբնիկ մզկիթին դէմը)

Թիվ: 38-45

Այս վաճառատունը կ'ը հայթաթէ թէ Աղեքսանդրիայ եւ թէ Ռամլէի մէջ ՄԱՆԹԱՆԵՅԻ հարազատ առաւելան եւ ամերիկեան թէթօլը, չափաւոր դիւրեւով Ապրանքները օրը օրին կ'ը յանձ- նուին ամենայն կանոնաւորութեամբ:

ԴԻՄԵՏԻՐ ԵՒ ԴՈՂ ՊԵՏԻ ՄԵԱԿ

ՊԱՆԿ ՏՕՐՈՍ
Banque d'Orient

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԱՆ

Դրամագլուխ՝ ամբողջապէս վճարուած
Ֆր. 25,000,000

Կեդրոնական ՍԵՐԵԿ

Մասնաճիւղեր՝ Աղեքսանդրիա, Դա- հիլէ, Սեյանի-Դիւբի, Կորնալիպիւն ճիւղ՝ Միթիլի, Մանասթըր, Սեբէղ եւ Ջակադիլ, Փոխ-Կորնալիպիւն ճիւղ՝ Պեր- կամա, Մադրաս եւ Սոմա:

ՊԱՆԿ ՄՕՐԻԱՆ կ'ը կատարէ սեղա- նաւորական ամէն տեսակ գործողու- թիւններ:

ՊԱՆԿ ՄՕՐԻԱՆ կ'ընդունի դրամա- կան աւանդներ, հետեւեալ տոկոսներով:
Հարբերին 3 Ի տես վճարելի
» 3,50 9 միսին »
» 4 1 տարբէն »
» 5 5 տարբէն եւ աւելի վճ:
Նոյնպէս՝ խնայողութեան քաղաւ- րիկու համար հաստատուած է Փօքր խնայո- ղութեանց յատուկ ճիւղ մը որ կ'ընդունի Ե. Ղ. 20-էն Ե. Ղ. 25,000 տարբէն հա- րբերին 1 տոկոսով:

Ա. Ն. ՕՏԱՊԱՆՅԱՆ
ԵՒ ԸՆԴԻ

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Հաստատուել 1902

Դանիլ, Սրբի Կեթիկ

Կ'ը վաճառուին ամէն տեսակ կերպանդէն, բրդեղէն, բամպակե- ղէն, ջալածոյ, պաթիս, գէֆի, մասաթով եւ մանաւանդ դեղակ- ներու պիտիներ, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ:

Ներածուած ուղղակի Եւրոպա- յէն: Ապրանքներու տոկոսներու հա- եւ գիններու չափաւորութեան մա- սին արդէն իսկ համբաւ ստացած այս վաճառատունը կ'արժէ անդամ ըլլալ այցելել:

առիթմն օգտուեցէ

ՍԱԿԱՐԱՆ

17 Սեպտեմբեր 1915

ԲԱՄԱԿ	Բացում	Փակում
Նոյ.	17 1/4	17 3/16
Յունիկար	17 3/4	17 15/32
Մարս	18 3/32	17 13/16

ԲԱՄԱԿ ԼՈՒՆՏ
Նոյ-ճեմբ. 90 20/40 89 20/40

ԱՐԵՅՈՒԼԷ	Դրեկի Ծոմիկ 1886	Ֆր. 291.—
»	» 1903	» 235.—
»	» 1911	» 244.50
Բուճիկ Երկաթուղի	»	» 128.—
Բանաւա	»	» 88.—